

IOANNIS CINNAMI

E.PITOME

**RERUM AB IOANNE ET ALEXIO COMNENIS
GESTARUM.**

AD FIDEM CODICIS VATICANI

RECESSUIT

AUGUSTUS MEINEKE.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXVI

τρόποις ἐπὶ τὸν κατ' αὐτοῦ πόλεμον ὁ βασιλεὺς ἔβλεπεν, Στέφανόν τε τὸν πατράδελφον, οὐ πρότερον τοῦτο βεβουλημένος, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καθιστῶν ἤθελε. καὶ δὴ Μανουὴλ μὲν, ὃς ἐς Κομνηνοὺς τὸ γένος ἀνέφερεν, εἰς τὸ τῶν Τάυροσκοπῶν ἀφίκετο ἔθνος, ὁμολογιῶν τὸν ἄρχοντα σφῶν ἀναιμνήσων, ἃς δὲ δωμότους ἤδη τῷ βασιλεῖ ἔθετο, πρὸς δὲ καὶ τὴν πρὸς Ἱερόσθλαβον τὸν Γαλιτζίης ἡγεμονεύοντα φιλίαν αὐτῷ διονειδίσαν. Ἱερόσθλαβος γὰρ τὰ τε ἄλλα ἐς Ῥωμαίους παρασπονδήσας ἔτυχε, καὶ δὴ καὶ Ἀνδρόνικον, οὐ πολὺν ἤδη ἐποησάμεθα λόγον, τῆς ἐν παλατίῳ φρουρᾶς ἀποδράντα, ἐνθα ἐνναέτης οἶμαι κα-10
D θείρακτο, προσιόντα αὐτῷ ἐδέξατο καὶ φιλοφροσύνης ἤξῆσεν. ὅπως δὲ Ἀνδρονίκῳ τὰ τοῦ δρασμοῦ γέγονεν, ἔρτι δηλώσω.

11. Οὗτος καὶ ἄλλοτε μὲν ἤδη λαθῶν δαιμονίῳ τῶν τρόπων τὴν εἰρκτὴν ὑπερεξέδου, ἀλλὰ τὸ χρῆναι οἶμαι καὶ εἰσέτι τὰς τῶν πεπραγμένων ὑπέχειν ἐθθύναις εἰς χεῖρας αὐτοῦ τοῖς ζη-15
τοῦσι πόνῳ οὐδενὶ τὸν κακοδαίμονα ἐτίθει. καὶ ποτὲ φασὶ Σαγγαρέως ἄχρι ποταμοῦ γεγονώς, τῆς ἐκ τοῦ ψύχους ἀνάγκης ἐπειγούσης, δωμάτιόν τι ὑπῆλθε λυπερὸν καὶ ἅμα ἐκδηλὸς τοῖς τῆδε ἀνθρώποις ἐκ τοῦ σχήματος ἐγένετο. σεσόβητο γὰρ αἰεὶ φύσει
P 135 καὶ γοργόν τι καὶ ἐντριχὲς ἔβλεπεν, ὡς ἂν οἶμαι τῶν ψυχικῶν 20
αὐτῷ κινήματων ἐκδυομένων ἤδη καὶ αὐτοῖς ἐκτός. περιστάντες τοίνυν αὐτὸν οἱ ἀγροιώται πολλὰ ἀναινόμενον ὡς οὐκ Ἀνδρονίκός

τε εἴη ἰσχυρίζομενον ἔδησάν τε καὶ ἐς Βυζάντιον ἄγοντες ἦλθον,
 αὐθις τε τὰ κλοιά καὶ τὸ δωμάτιον αὐτὸν εἶχεν. ἀλλὰ τελευ-
 ταῖον κηρῶ τὰς κλειδάς μεταλαβὼν ἐς τε τὴν γυναῖκα καὶ τὸν
 υἱὸν ἔπεμψεν. οἱ δὲ συνεκόσσι πρὸς τοῦτο καὶ ἄλλοις χρησά-
 5 μνοι σιδήρου ταύτας εἰργασμένοι ἔπεμψαν αὐθις αὐτῶ. ὁ δὲ
 ἐπειδὴ ταύτας ἔλυβεν, ἄρτι δεδυνκός φασὶν ἡλίου, καθ' ὃν ξυν-
 ἔκειτο ταῦτα καιρὸν, ἐρημίαν τῶν φυλάκων τηρήσας ἐξήει. ἔστι
 δὲ τις αὐλῖος ἐχόμενος τοῦ τειχίου, ἐν ᾧ δὴ καθεῖρκετο. ἐνθα
 ἄτε ὀλίγα πατουμένου τοῦ χώρου βοτάναι τινὲς αὐτόματοι φύ- B
 10 μναι ἐπὶ πλείστον ἀνέτρεχον μῆκος. ἐνταῦθα ἐκδραμῶν ἄτε
 λαγῶς ἐκρύψατο τὸ σῶμα συστέλας ἐπὶ βραχύ. ἐπεὶ δὲ νύξ ἦδη
 ἦν καὶ ἔδει τοὺς ἐξ ἔθους αὐτῶ νυκτοφυλακῆσοντας περιστήσε-
 σθαι τὴν φρουράν, προσιών ὁ τὴν τήρησιν πρὸς βασιλέως ἐπι- V 11
 τετραμμένος τὴν αὐτοῦ τύς τε φυλακὰς ἔταττε καὶ τὰ κλειθρα
 15 ἀνασειων, ὅπερ ἐκάστης αὐτῶ ἐπὶ ὑπνῷ χωροῦντι εἰθιστο ἡμέ-
 ρας, ἐπειρᾶτο εἰ μὴ τι κακουργηθεῖη γινῶναι. ὡς δὲ παντάπα-
 σιν ἀνεπιβούλευτα ταῦτα ἔγνω, ἀπιὼν τὸ λοιπὸν ἐς ὑπνον κατέ-
 δαρθεν. Ἀνδρόνικος γὰρ δεισας μὴ ἀνακεκλιμένη τῇ πύλῃ περι-
 τυχῶν ὁ Κλάδων (τοῦτο γὰρ ἐπὶ κλησις ἔκειτο τῷ ἀνδρὶ) ταχὺ ἐς
 20 τὴν ζήτησιν τὴν αὐτοῦ κατιστατή, αὐθις αὐτὴν ἐπιθεὶς ἄσφαλι- C
 σάμενός τε ἀνεχώρησεν, ἐπειδὴ τε ἄωρὶ τῶν νυκτῶν ἦδη ἐγένετο
 ἐπὶ τὰ ἴσχατα τῆς αὐλίου ἐλθῶν, οὗ δὴ τελευτῶσαν αὐτὴν τει-
 χιον ὑπερίδει, μετέωρον μὲν οὐ πάνυ τι ὃν τοσοῦτω δὲ τῆς

ὑγραῖς ἀφροστώς, ὅσω πνεύματι θυμομαχοῦσαν νοτεραῖς αὐτὸ
 πολλάκις ἐπιρραπίζειν παλάμεις. ἐντεῦθεν καλωδιὸν τι ἐξήπτε
 λαβόμενός τε αὐτοῦ καθεῖτο εἰς τὴν ἀκτὴν. ἔνθα καὶ πάλιν βλο-
 συροῖς τοῖς προσώποις δεδεξαμένη τοῦτον ἢ τύχη βραχὺ εἶτα
 προσεμειδία καὶ ἀνεῖτο πρὸς χάριν, θρυπτομένη πως καὶ δια-
 φανῶς παίζουσα. τῶν γὰρ τις ἐν παλατίῳ φυλάκων, οἵπερ ἐξ
 D ἔθους αἰεὶ διεσκηνημένοι κάθηται ὑπὲρ τῶν πύργων ἐκ περιτρο-
 πῆς τινος ἐπιθωύσσοντές τε ἀλλήλοις καὶ τακτὸν ὃ τι δὴ ἐπιφω-
 νοῦντες ῥημάτιον οὕτω τε ἐγρηγόρασι μάλιστα, ἐπειδὴ τοῦτον εἶδε,
 προσιών ὅστις ποτὲ εἴη διεπυνθάνετο ἀνειπεῖν. ὁ δὲ δεσμώτης 10
 εἶναι ἔφασκε τῶν ἐν παλατίῳ πρὸς τοῦ Παπίου ἐπ' αἰτίαις ἐχο-
 μένων χρηματικάις, καὶ "εἴ γε ἀφήσεις με" ἔφη "ἀπιέναι, αὕτη
 δὴ σοι παρ' ἐμοῦ χάρις ἔσται." καὶ ἅμα λέγων τὸ ἐπικέλπιον
 αὐτῷ ἐξαγαγὼν ἐδείκνυ φυλακτήριον. ὁ δὲ (τῶν γὰρ ἀγροικι-
 κῶν τις ἦν καὶ τοῖς πενίας ἔργοις ἐμάχετο διηνεκῶς), ἐπειδὴ τὰς 15
 136 ὄψεις αὐτῷ κατέστραψεν ὁ χρυσός, λαβὼν τὸ χρῆμα Ἀνδρόνικον
 ἀφῆκε φέρεσθαι. ἐν τούτῳ δὲ καὶ τὸ ληψόμενον τοῦτον ἀκάτιον
 οὐ μακρὰν ἀποσαλεύον προσήει· καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐπ' οἴκου
 ἐκόμισαν, ἔνθα τὰς πέδας ἀποσεισάμενος, αἰ τῷ πόδε εἶργον
 αὐτῷ, ἀνέβη τε εἰσαῦθις τὴν ναῦν καὶ διαπλωισάμενος ἔξω τει- 20
 χέων ἐγένετο. ἔνθα ἵππους εὐρών, οἳ ἐν παρασκευῇ ἐτύγχανον
 αὐτῷ ὄντες, ἐπέβη τε καὶ ἀπιὼν ὤχετο. Ἀνδρόνικος μὲν δὴ
 οὕτω τῆς εἰρκτῆς ἀποδράς ἐπὶ Ταυροσκύθας ἤλθεν. ἡμῖν δ'
 ἀνακτέον τὸν λόγον ἐπὶ τὰ πρότερα.

12. Τῶν εἰρημένων τε ἕνεκα ὁ Μαρουήλ παρὰ Πριμί-
 σθλαβον ἦλθε καὶ ὕπως χεῖρα ἐκείθεν σύμμαχον ἐπὶ Ῥωμαίους B
 ἄξι. ἐπέσταλτο γὰρ αὐτῷ καὶ Ῥωσισθλάβῳ τῷ καὶ αὐτῷ ἐπὶ
 Ταυροσκυδικῆς ἄρχοντι περὶ συμμαχίας διειλέχθαι. καὶ μέντοι
 5 καὶ τετύχηκε τοῦ κατὰ σκοπόν. ὑπερφυῶς γὰρ ἤσθέντες ὅτι δὴ
 τηλικούτῳ ἐς αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ἐχρήσατο πρεσβευτῆ, ὑπέσχοντο
 ἐπιτελεῖν πάντα ποιήσιν ὅσα τῷ βασιλεῖ βουλομένῳ ἦσαν. οὐ μὴν
 οὐδὲ Ἱερόσθλαβον διὰ ταῦτα βασιλεὺς περιεῖδε· μηχαναῖς δὲ καὶ
 τοῦτον ἐτέραις κατὰ Στεφάνου ἐξεπολέμωσεν, ἐπιστελλας αὐτῷ
 10 οὕτως. “οὐ μιμησόμεθά σου τὴν ἀστοργίαν, ἦν οὐδὲν δέον εἰς
 ἡμᾶς ἐπεδείξω, λόγων τε καὶ συνθηκῶν τῶν πρώην ἤδη ὀμωμο-
 σμένων σοι κατωλιγορηκῶς. ἀλλὰ σοι τὰ ἔσχατα διυβρίσθαι
 κινδυνεύοντι ἐπ’ ὄψιν τὰ τῆς ὕβρεως τίθεμαι. ἴσθι τοίνυν ἀνδρὶ
 παιῖδα συνοικίζων τὴν σὴν τῷ ῥῆγι Παιόνων κακοήθει τε καὶ δεινῶς C
 15 ἀβεβαίῳ τὴν γνώμην ὄντι· δίκης γάρ ποτε ἢ ἀληθείας ἐντροπὴν
 πεποίηται οὐδεμίαν. ἀνθρώπῳ δὲ ἀπολύτῳ φύσειός τε καὶ νόμων
 ὡς ἐπίπαν φερομένῳ πάντα ποιεῖν οἶμαι ῥᾶδιον. οὐκοῦν οὐδὲ
 ξυνοικήσει σοι Στέφανος τῆ θυγατρὶ, οὐδέ τι ἄλλο τῶν κατὰ νό-
 μον ἐπὶ ταύτῃ διαπραΐζεται. εἰ δὲ καὶ ξυνοικήσει, ἀλλ’ ὅσα καὶ V 107
 20 τριοδίτιδι ταύτῃ προσενηχθήσεται. ὁ γὰρ ἐς τὸ ἡμέτερον οὔτω
 κράτος ἁμαρτῶν ὄρκους τε ὡς ἐν παιδιᾷς λόγῳ τοὺς ἑναγχος ὀμω-
 μωσμένους αὐτῷ λογίζεσθαι ἀπαναισχυντῶν, συλλόγισαι τί οὐκ ἂν
 ἐπὶ σὲ ποιήσιν ἀπανθρωπέεσται.” τούτων ὁ Πριμίσθλαβος σὲν

D βαρβάρῳ τινὶ ἀφελείᾳ τῶν λόγων ἀκούσας ἐάλω τε αὐτίκα καὶ ὡς πολέμιον τὸν γαμβρὸν ὑπεβλέπετο, κατ' αὐτοῦ τε Ῥωμαίοις στρατεύουσι παντὶ τρόπῳ συναίρεσθαι ὠμολόγει. ἔστι δέ τις ἐν Ταυροσκυθικῇ πόλις ὄνομα Κίαμα, ἣ πόλεων τε ὑπερκάθηται τῶν ἄλλων ὅσαι τῆδε ἴδρυνται, καὶ ὅσα καὶ μητρόπολις τῷ ἔθνει τοῦ-5
 τῷ τυγχάνει οὐσα. ἀρχιερέως τε γὰρ ἐκ Βυζαντίου παρ' αὐτὴν ἦκει, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἐς πρεσβεῖον φέρουσι κατεξαιρετον αὐτῇ μέτεστιν. ὁ δὲ καὶ ταύτης ἡγεμονεύων τῆς χώρας Στεφάνῳ καὶ αὐτὸς πολεμήσειν συνθέμενος ὄρχοις τὰ δεδογμένα ἐπέρρωσεν. ἐν
 137 ᾧ δὲ ταῦτα ἐγένετο, Φρεδερίκος ὁ Ἀλαμανῶν ῥῆξ ἰσχυρῶς ἀντι-
 πράκτονος ἐς τὰ πρὸς δύοντα ἥλιον τοῦ βασιλέως ἤδη αἰσθόμε-
 νος, τὰ διάφορα λύσας Ῥωμαίοις ἐσπέισατο, πόλεμόν τε κατὰ Στεφάνου διενεγκεῖν καὶ αὐτὸς τῷ βασιλεῖ διωμολόγηκεν. οὐ μὴν οὐδὲ Ἐρρίκος ταύτης ἀπεινᾶν ἤμελλε τῆς μάχης, ὃς Θεοδώρα τῇ βασιλέως ξυνώκει ἀδελφιδῇ, ὡσπερ ἤδη πολλάκις ἐρρήθη, ἀλλὰ 15
 Σκυθῶν ἀπειροπληθῆς στρατιὰ καὶ Σερβίων τῶν Ῥωμαίοις κατη-
 κῶν ὅτε σουλτὰν κατὰ τὰ ξυγκείμενα δυνάμεις αὐτῷ τὰς ξυμμα-
 χίδας ἔστελλε, καὶ βαρεῖά τις ἀπανταχόθεν ἤθροιστο χεῖρ. κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Βλαδίσθλαβος, εἰς ὧν τῶν ἐν Ταυροσκυ-
B θικῇ δυναστῶν, σὺν παισὶ τε καὶ γυναικὶ τῇ αὐτοῦ δυνάμει τε τῇ 20
 πάσῃ αὐτόμολος ἐς Ῥωμαίους ἦλθε, χώρα τε αὐτῷ παρὰ τὸν Ἰστρὸν δεδώρηται, ἣν δὲ καὶ Βασιλίκᾳ πρότερον τῷ Γεωργίου παιδί, ὃς τὰ πρεσβεῖα τῶν ἐν Ταυροσκυθικῇ φυλάρχων ἔχει,

HISTORIARUM L. V.

237

προσελθόντι βασιλεὺς ἔδωκε. τῆνικαῦτα καὶ Οὐέννετοὶ στόλῳ τριήρων ἑκατὸν Ῥωμαίοις ἐς τοὺς κατὰ θάλασσαν συναίρεσθαι ὠμολόγησαν πόρους, τὰς πρότερον τὸ δεύτερον ἀνανεωσάμενοι ξυνθήκας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Φρεδερίκῳ τῷ Ἀλαμανῶν ῥῆγι πᾶσι 5
 τε ἄλλοις τοῖς ἀνὰ τὴν ἐσπερίαν λῆξιν ἀπεναντίας διὰ βίου ἰέναι ἦν ἐπὶ Ῥωμαίους στρατεύοιεν, πίστεις ἔδοσαν.